

ژنان، نیچیریک له داوی ریګلامدا

کوستان فتوحی

ریګلام به کردارنیک دهګوتری که خاوهنی کلا دهیوئی بۆ ناساندنی کالاکسهی خوئی و سهرنجر اکیشانی کریار که لکی لیوهر بگری؛ به جوړیک که به له بهر چا وگرتی هه لومه رچی کات و شوین جیاوازی هیه. بۆ نمونه له رابردوودا... تهنیا له چه نند دپړیکدا له رۆژنامه کان و بلاوکراووه کاندبا به بی هیج ویتیه که ریګلام دهګرا، به لام ئه وه به تپیه پینی زهمان شنیوهی جوړاوجوړی به خوویه وه گرتوه و پییه پینی راګه یه نه گشتیه کان په ری پیدراوه. ئه مړه له نیوان خاوهنانی سهرمایه و کو مپانیاکانی پیشکه شکاری به ره مه کان کنیه رکینه کی نژیک هیه به وده سته پنیانی بازاری مه سرف. ههر ئه وه بۆته هژی ئه وهی که کو مپانیا ریګلامیه کان بینه مهیدانه وه و دوایه ش ریګلامی جوړاوجوړ پیشکه ش بکن. هر کامه یان له هه ولی دروست کردنی ریګلامی باشتر و کاریگر ترتردان. ههر ئه وه بۆته هژی ئه وه له هه موو شتیک که لک وه ربرګرن، تا ئه و جیگایه ی که تهنانه ت به هه ئه خلاقیه کانیش بخرینه ژیر پی. گرینگ ترینیان که لکوه رگرتنی نامرازیه له دهګری بګوتری زۆرترین که لکی لیوهر دهګری توندوتیژی زور لایه نی جوړاوجوړی ناشکرا و شاراوهی هه ن. و به ششی زوری هه ندمانی کو م ه ل به شنیوهیک له شیوه کان یک له لایه نانه یان تا قی کردو ته وه. توندوتیژی

جهستی، جهسته بی، توندوتیژی له قسه کردن و له هفتاردا، گرنگی پینه دان و... هتد. به لام په کتیک له شیوه شاراوه کانی توندوتیژی که که متر ئاوری لیدراو ته وه یان ئه گهر باسی ش کیرابی، و نیشاندراوه که له رۆژئاووا برهوی هیه، که لکوه رگرتنی جیسیه له ریګلامدا که زیاتر ژنان ده گرتیه وه. ئه م توندوتیژی له لایه نی جوړاوجوړه بۆ لیکدانه وه ده بی. له ته و اوی کو مه لگه کاندبا ریګلام به دوو شیوه ده گرتی هیرش بی بۆسه ر ژنان. په کم، که لکوه رگرتن له ژنان بۆ ریګلام، دووه، ریګلام دزی ژنان که هر کامه یان به پی که لتوری هه هر کو مه لگه یک ده توانی ئه رکی زۆر تر و که متری هه بی. سهره تا باسی بابه تی که لکوه رگرتنی خرابی جیسی له ریګلامدا له سر بنه مای جیسیه تپی ژن ده کن. له زۆر بهی ولاتانی رۆژئاووا له راګه یه نه گشتیه کانی وه که ته ل فزیون و هتد بۆ نیشاندانی به ره مه کانیا ن زۆر تر له ژنان که لک وه ره ده گرن. ئه وان بۆ ریګلام بۆ به ره مه میګ له حاله تی جوړاوجوړداو به جلوه رگی جوړاوجوړه وه له ژن به شیوه یه ک که زیاتر له شی نیشانی بینه ر بدن که لک وه ره ده گرن. بۆ نمونه که ریګلام بۆ ماشینی جلوه رگشوری یا گه سکی کاره بابی (جرووبه رقی) ده کن هه میسه ژنیک له لای ئه و ئامیزانه راوه ستاوه و کریار بۆ کری نی ئه وان راده کیشن. له راستیدا بیرو بۆ چوونی دیسلا میه کان له سر ئه و

هوانه ی ئه و جوړه ریګلامه ریګده خه ن ئه و په که ژنان به کاریته رانی نه رینی ئه و جوړه به ره مه مانه. ئه وان ئه وهی له ده سته یان دی له بهر چاوی ده گرن، بۆ ئه وهی زۆرترین خه لک سهرنجیان بچیه سهر و زۆرترین کاریگه ریی هه بی بۆ ئه وهی به جوانترین شیوه له که مترین ماوه دا کاریگه رترین حاله تی هه بی له بهرامبه ر چاوی بینه ردا. چونکه بینه ر به هژی یاری رهنګ و جووله کان، ته نانه ت چه ند چرکه یه کیش دوا ی ریګلامه که، هه روا له ژیر کاریگه ریی ریګلامه که دا ده مینتیه وه. یان هه لومه رجیکی وای تیدا پیک بی به ههر جار دیتی به ره مه ی ریګلام بۆ کرا، را کی شه ر بونی جهسته ی ژنی بیته به ر چا و. ئه وهی له ولاتانه دا ره خه ی له سهره، که لکوه رگرتنی نامرازیه له ژن. به بروای ئه و ده سته به له ره خه گران، ژنان وه که بۆ به خزمه تی سهرمایه که لکیان لیوهر ده گرتی. جهسته ی ژن بۆ قازانجی سه مه مایه داری و پیشکه شکرانی به ره مه میګ نه تهنیا هینانه خواری پله و پایه ی ژنه، به لکو له راستیدا ژن ده کاته کالایه ک بۆ به ره پیدانی بیرکردنه وه و خه یالاتی جیسی بینه ران و گویگرانی ریګلام. ئه وه ش شیوه یه که له بیرکردنه وهی که لتوری پیاسالاری که سهره رای هه موو ئه و ئالو گزانه ی که له زۆر بهی ولاتانی پیشکه و توشدا له پیوه ندی له گه ل مافه کانی ژندا پیکه ساتوه، هه روا ماوه ته ه. دیساره گروپه نیسلا میه کان له سر ئه و

ولایتیک دادنه ری گومانی تیدا نیه که به ره مه ی ئه و ئاراسته یه یه که ده سه لاته جیهانیه کان دیاری ده کن. له راستیدا نیمه بی ئه وهی به خومان بزاین ههر ئه و نه خش و کرده وانه به ریوه ده به ین که ریګلام بۆ خزمه تی سهرمایه داری بۆ دیاریدر و وین. ههر ئه و کالایه ده کترین که زۆر تر ناسیندراوه. هه روه ک فلان هونه رپیشه ره فکار ده که ین که ریګلام کردو یه تی به سهر مه شفمان. ههر ئه و جلوه رکه له بهر ده که ین که فلان گوزانینیژی به ناویانگ له بهریدایه. بۆ نمونه که لکوه رگرتن له که لوپه لی جوانکاری، ریګلامیک له باره یه وه دکری، ابولین رید ده لی: "هه رچه ند ژنان ئه و مافه یان هیه چ په سندن ده کن، چ له بهر ده کن و ههر که لوپه لیکی جوانکاری که پیان خۆشه که لکی لیوهر بگرن، به لام له جیهانی واقعییدا مافی هه لیزاردن نیه، به لکو جوړیک زیره کانه ی کو مه لایه تی هیه. ژنان له سیسته می سهرمایه داری پراوپر له کنیه رکی دلره فدا ده بی له که لوپه لی جوانکاری و نویترین مؤده کان که لک وه رگرن. که واته ژنان وه کنیچریک له لایه ن فرۆشیاریانی که لوپه لی جوانکاری و مؤدسانانی ئه و کارخانانه وه که لکیان

دونی

عه بدولا گول یان عه بدولا درک؟

له یه کیک له گونده کانی گه رمیان پیاوکی پارچه زه وییه کی کشتوکالی فرۆش توبو به یه کیک دیکه و باری کردبوو بۆ شار. ئه و پیاوه کوریکی خراب و بی شه خسیه تی هه بوو که هیچ شنکی باشی نه دزانی له ودرزش و یاریه کان دیکه، جگه له وه ش روه شت نزم و ده ست پس بوو، بۆیه ئه و تپیه ودرزشیه کی که له گه ره که کی ئه ماندا بوو نه باندنه هیش ت پاریان له گه لدا بکا. سهروک تپیه که برازای ئه و پیاوه بوو که زه وییه کی له مان کریبوو، باوکی کوره که پنی وتبوو ئه گه ر نه هیلن کوره که م له گه لتان یاری بکا ئه و ئه زه وییه له ماتم ده سیتمه وه که ئه وساله پنم فرۆشت. کوره که ش پنی وتبوو ئه م کوره بی شه خسیه ته ی تۆ چ په یوه ندی بو زه وییه وه هه یه؟، منته ت نه بی چیت له ده ست دی بیکه.. ئه م حیکایه ته کت و مت وه کو ئه و قسه یی (عه بدولا گول) دیته بهر کویم که له م چه ند رۆژهی رابردو گو تبووی ئه گه ر عیراق دابه شبرکی و زیان له نیمه بدات ئه و ئه و پرۆتوکول و په ایمانمانه هه لده وه شینینه وه که له دوا ی جه نگی جیهانی یه کم تورکیا موری کردوه سهاره ت به ویلایه تی موسل و خرایه سهر عیراق. عه بدولا خوی ده زانی کوی دیشی بۆیه وا ده لی، خوی ده زانی کیشه ناوخوییه کانی تورکیا چه نندن ئه گه ر عیراقیش دابه شبرکی و کوردستان سهر به خوین چه ندی دیکه دیته سهری بۆیه وا هاواری لی بهر زبۆته وه. ئه و دان به ساده ترین مافی نه ته وهی کورد دانانین، به لام دیت له پیئاو چه ند که سیکو خفرۆشی بی شه خسیه تی به ره ی تورکمانی و به ناوی بهرگری کردن له مافی تورکمان کو مه لی بروییاو به حکومت و عیراقیک ده گری که هیشتا وه کو گومی شله قاو بنی نه ناو ته وه، ده بوایه کاکه ولا له جیاتی ئه و قسه یه پیرۆزهای و ده سته خو شی له خه لگی کوردستان بگردایه که ئه و چه ند شاره یان پاراستوه له تیرۆرستان و کوه شت و کوه شتاری ناروه ای خه لکی بیتاوان، توانویانه لایه نی که م بنکه یه کی ئارام بۆ هیزه کانی فره رکه ز و ئه مریکا دانین بکن و خویان له گه لیان بگونجینن له ناوچه که. وه لی مخابن ئه و پیاوه نه بیتاویسه سوود له رووداوه کانی ناوچه که و جیهان بینی و وا ده زانی کوردستانیش (قوبرسه). ئه وه نازانی که خه لکی کوردستان خاوه نی ئه زمونیکی دووردی ریزی شو ر شگرپی و فیداکارین له که س ناترسن و ده لین منته ت نه بی چیت له ده ست دی بیکه؟، هه رچه نده هیچت پنی ناکری، تۆ ئه گه ر گولیت گولاومان به سهردابکه، به لام دیاره تۆ (عه بدولا درکی) بۆیه پیوسته بزار بکرنیت.

بۆ که سی به سالا چوو چی بکه یین؟

نوسینی .. که نسوم

نه نکو باپیره مانه، پیویسته هه مو ئه ندمانی خیزانه که، له ناو خوماندا راویژ بکه یین و بریار بده یین به هه مومان ئه رکوه فه رمانه کانی ئه م میوانه به ریژه جپیه جی بکه یین، که له وانه یه له پر یکدا جیمان به یلیت. مرقی پیر به ده نکه ده نگی زور له ناو مندالدا بیزارده بیت، ده بی جیگه ی تابه تی بۆ پشودان هه بیت. ههروه ها هه زه ی له باسکردن و، گیزانه وه ی به سه رها توه ئه و کاره گرنگانه یه که له زه مانی خویدا کردویه تی، ده بیت به بایه خه وه گو ییان بۆ رابگرین، بیزار نه بین، زور جار ده بنه دهرس بومان، کاتیک لایان داده نیشین داویان لینکه یین باسیکی زه مانی خویانمان بۆ بکن، ههروه ها زور

گرنگه، ئاگاداری خواردی روه ژانه یان بین پیر پیویستی به خواردی شله مهنی زوره به تابه ت، ئه و خوارکانه ی، که قیتامینیان تیدایه، وه کو شه ربه ت و گوشراوی، میوه ، شیر، هیلکه وگوش ت.....

ههروه ک باس کرا، ئه و جوړه ریګلامانه به رواله ت خراب که لکوه رگرتن نیه له ژنان. به لام نه سلکی له باری ته مهنه وه به ربلاوی بینه رانی ریګلام، وه ک مندالان، جیگای هه میسه یی ژن یا له ئاشپه زخانه (متبه ق) له یان له په نا ئامیزه ی جلوه رگشندتا ده بینن. جیگه ی پیاویش له بانک یان له حالی ودرزش و... ههر ده لی بۆ ژن له ده ره وهی چواردیواری مال هیچ بهرنامه و ئامانجیک باس نه کراوه. ئه وهی گه وره یی و پیرۆزی ده به خشی به و، خزمه تی به ره دوام به میرد و منداله کانیه تی نه ک راگه یشتن به و لیوه شاوه یی و پشکوتنانه ی که ده توان بۆ باشتر بوونی ژیان کاریگر بن. پیاو داده نیشی و ژنیش خه ریکی خزمه تکردنه، ژن له ماله وه ده مینتیه وه و ره فکاری کو مه لگه یه ک یان